

KAŽIPOT

številka

september

30

2007

letnik III

ISSN 1845-5034

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.

Slavko Arbitar; «Bazovica»

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitomir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Glavna urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta Si-T

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje:
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka, Primorsko-goranska županija
Svet za narodne manjšine RH

Naklada: 500 izvodov

Na naslovnici: Triglav 2007, planinska skupina
KPD Bazovica. Fotografijo je posnel prodajalec
piva na Triglavu, imena nam ni zaupal, smo pa
mu zelo hvaležni.

Karikatura: Bojan Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA» tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
12.00 – 14. 00 in 18.00 – 20.00
tel.: + 385 51 324 321,215 406
fax: 334 977

MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sreda, po dogovoru
Folklorno-plesna skupina
torek in četrtek: 19.00 – 21.00

Mladinska skupina
druga in četrta sobota ob 16.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture
ponedeljek, torek in sreda:
18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:
20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke
četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
sreda: 10.00 – 12.00
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000

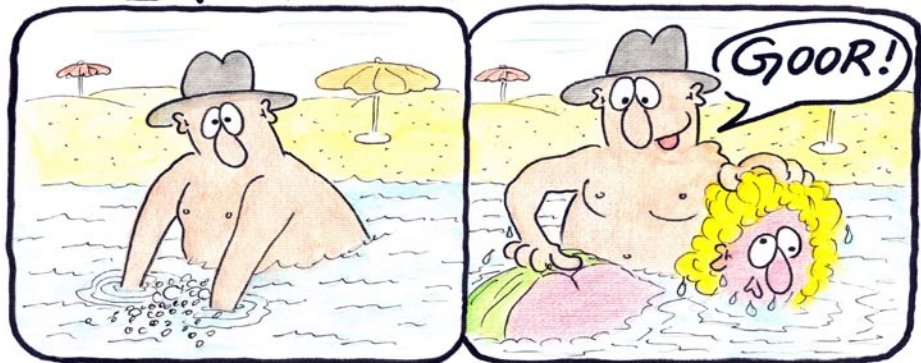
Gostinska ponudba:
Buffet Saratea, tel.: 331 079

Kažipot september 2007, št. 30
letnik III

Kazalo:

- 3.... Iz arhiva
- 3.... Obvestilo
- 5.... Dogodki junij
- 15... Dogodki avgust
- 16... Gorski kotar
- 18... Napoved september
- 23... Nespregledano
- 24... Aktualno
- 29... Zanimivosti

EGON: METKA PLAVA "DELFIN"

MePZ »Bazovica« v Bazovici pri Trstu leta 1936. Iz arhiva društva

OBVESTILO

Priprava monografije o KPD Bazovica se bliža koncu, še vedno pa je dobrodošlo vse gradivo, ki priča o dejavnosti društva v minulih šestih desetletjih in slovenskih sledih na Reki in okolici.

Kot je povedala avtorica monografije Barbara Riman, sicer mlada raziskovalka, zaposlena na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, je monografijo, katere recenzenta bosta predvidoma dr. Vera Kržišnik Bukič z INV in hrvaški akademik dr. Petar Strčić, pripravila v sodelovanju s sestro Kristino, obsegala pa bo več sto strani.

M. M.

Nova kulturna sezona

Zaradi nujnih vzdrževalnih del bo društvo za obiskovalce predvidoma odprto v začetku oktobra, ko se bodo začeli tudi vpisi v skupine.

Prvo sredo v septembru bo konzularni dan z informacijami o volitvah, ob sredah pa bo potekalo redno dežurstvo Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije, ter vpis za pouk slovenskega jezika pri OŠ Pečine.

M. M.

Vpis v evidenco volilne pravice

Znova objavljamo obvestilo, ki ga je v okviru sporočila za prejšnjo številko poslala vodja konzularnega oddelka na veleposlaništvu RS v RH prva sekretarka Katarina Gradič-Režen, zadeva pa vpis v evidenco volilne pravice v RS, v kateri je za volitve predsednika republike po podatkih Ministrstva za notranje zadeve vpisanih 1.696.473 volivcev.

Kot je med drugim rečeno, veleposlaništvo pošilja zahtevke za vpis v omejeno evidenco in državljane poziva, da se odzovejo in vrnejo podpisane zahtevke. Vsi tisti, ki so se od zadnjih volitev v RS (leto 2004) preselili oziroma do sedaj niso prejeli volilnih gradiv in volilne karte, in tudi zahtevka veleposlaništva za vpis v evidenco še niso prejeli, naj sporočijo svoj naslov za prejem obrazca. Tega lahko prevzamejo tudi na konzularnem dnevu 5. septembra v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki ali ob sredah (10.00 – 13.00).

Na konzularnem dnevu oz. do 26. septembra na veleposlaništvu bo mogoče tudi izpolniti poseben obrazec za podporo posamični kandidaturi za predsednika republike.

M.M.

Volitve predsednika RS – glasovanje po pošti

Na naslov Državne volilne komisije, Slovenska 54, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, je potrebno do 21. septembra po pošti ali faksu (00 386 1 4331 269) poslati zahtevek z osebnimi podatki. V skladu s spremembo zakona ni več potrebno potrjevanje volilne karte, temveč zadostuje podpis volivca, na osem dni po dnevu glasovanja pa je podaljšan tudi rok, v katerem mora glasovnica prispeti nazaj v Slovenijo.

Tisti, ki želijo glasovati na volišču na območju RS, morajo to najpozneje do 18. oktobra sporočiti pristojni okrajni volilni komisiji. Obrazci se lahko prevzamejo v KPD Bazovica ob sredah od 10.00 do 13.00 ure ali s spletne strani www.dvk.gov.si.

Predsednik republike se voli po volilnem sistemu absolutne večine; če v prvem krogu nihče izmed kandidatov ne bo prejel absolutne večine, sledi drugi krog glasovanja (11. novembra), na katerem se bo izbiralo med tistima dvema kandidatoma, ki bosta pri prvem glasovanju prejela največ glasov.

Več o volitvah predsednika RS v rubriki Aktualno.

M. M.

DOGODKI JULIJ

29. in 30. junij–1. julij

Darko Mohar

Izlet na Lipansko planino

Viševnik. Foto: D. M.

Člani planinske skupine smo se za letošnji tradicionalni tridnevni obisk slovenskih gora v začetku julija odločili za obisk Lipanske planine in Blejske kočice nad Pokljuko. Zeleni poključski gozdovi, planine, na katerih se še pase živina in kjer se lahko dobi odlično kislo mleko, ter vrhovi nad 2000 metrov nadmorske višine so najlepše vabilo za obisk tega koščka Slovenije.

V soboto smo se po deževni noči odločili za vzpon na Viševnik po zahodnem grebenu. Zaradi mokrote smo opustili prvotni načrt za vzpon na Veliki Draški vrh. Viševnik je visok 2050 metrov, razgledi z njega pa segajo od Kamniških in Savinjskih Alp, Karavank in Spodnjih Bohinjskih gora do celotnega triglavskega kraljestva. Hoja skozi macesnove gozdove in po travnikih, na katerih se je paslo veliko ovac, čeprav je trajala polnih osem ur, ni bila utrujajoča. Del skupine se je ob vrnitvi povzpел še na Mrežce, 1965 metrov visok vrh

nad samo Blejsko kočico. Pogovorom o preživetem po prihodu v kočico ni bilo konca.

Planinci Bazovica na Lipanski planini.

Foto: D. M.

V nedeljo se je del skupine že zjutraj moral spustiti v Bohinjsko Bistrico na nastop MePZ KPD Bazovica. Preostali smo se odločili povzpeti še na Brdo in Široko peč, dva vrhova, visoka nekaj nad dva tisoč metrov, nad dolino Krme. Dolina Krme je ena od treh severnih triglavskega dolin in je od Mojstrane globoko vsekana v triglavske gorje. Čeprav se je Triglav v soboto malo skrival za oblaki, se je v nedeljo pokazal v vsej svoji mogočnosti, kot da bi vedel, da prihajamo čez dva tedna k njemu na obisk.

Spust do avtomobilov je večini navzočih bazoviških planincev popestrila malo daljša hoja s tavnjem in iskanjem prave poti. Nekateri pač pri hoji gledajo samo v tla, drugi klepetajo, tretji pa brez premislekov sledijo tistemu pred seboj. K sreči se je vse lepo izteklo, tako da smo vsi pravočasno prispeleli na Srečanje v moji deželi, znova v organizaciji Slovenske izseljenške matice in tudi letos pri Hotelu Zlatorog v Bohinju. Na tej priredit-

vi je letos nastopil tudi naš MePZ in kljub nekaterim spodrsrljajem organizatorja smo bili tudi s tem delom tridnevnega izleta zadovoljni: znova smo se srečali s prijatelji iz Kaknja, Nataša in Darko sta ob rojstnem dnevu pripravila majhno veselico, zaplesalo se je in dekleta iz ansambla Navihanke, ki je skrbel za zabavo, so bila res zapeljiva. Žal se je vse hitro končalo, morali smo kreniti domov, naslednji dan je bil pač delovni.

Metka na hribu Brdo, v ozadju Debela peč.
Foto: D. M.

Hribovski zakladi. Foto: D. M.

1. julij Srečanje v moji deželi Bohinj

Na 51. srečanju v moji deželi se je v Bohinju letos zbralo približno štiri-risto slovenskih izseljencev. Zbrane je nagovoril državni sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan.

Srečanja, ki ga pripravlja Slovenska izseljenska matica, se v zadnjih letih udeležujejo predvsem rojaki iz držav nekdanje Jugoslavije in drugih bližnjih evropskih držav, do leta 2000 pa so bili najštevilčnejši izseljenci iz Avstralije, ZDA in Kanade. V kulturnem programu srečanja je poleg zborov iz Skopja, Trsta in Novega Sada letos sodeloval tudi MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Franja Bravdice, program pa je tudi tokrat navdahnjeno povezovala pevka Boža Grica.

Vtise s srečanja nam je posredovala Dragica Rizman, predsednica MePZ KPD Bazovica.

M. M.

Dragica Rizman:
Srečanje v moji deželi
Bohinj, 1. julija

Srečanje Slovencev z vseh koncev sveta je namenjeno boljšemu povezovanju naših ljudi in slovenske besede. Letos je potekalo v Bohinju pred hotelom Zlatorog v Ukanju, mi pa smo se srečanja udeležili drugič; pred tem smo bili v Postojni.

Zbrali smo se ob pol šestih zjutraj in se z avtobusom odpeljali v Bohinj. Nastop je bil predviden ob dopoldanski maši v cerkvi, v kateri

so bili ob našem prihodu že zbrani trije zbori, iz Italije, Srbije in Makedonije. Na vrsti smo bili zadnji, z Ave Marijo in Zdomcem, pod vodstvom maestra Franja Bravdice. Pesmi sta v izredno akustični cerkvi lepo zazveneli, nagrada pa je bil velik aplavz navzočih. Nastopu je sledila pogostitev s sladkimi dobrotami, zatem pa smo se odpeljali v hotel Zlatorog; tam je potekal osrednji program, ki ga je vodil Boris Kopitar. Poleg več slovenskih zamejskih zborov so nastop popestrili tudi slovenski ansambli, med njimi Navihanke, in pevka Nataša Labovec Petrovšek ob spremljavi svojega soproga na citrah.

Pravo presenečenje pa je pomenilo srečanje s planinci iz Kaknja, s katerimi so člani planinske skupine našega društva pobrateni že nekaj let. Takšni trenutki so prijetno doživetje, zadovoljstvo in nasmeh z obraza pri nas vseh kar nista izgnila. Kmalu je prišel čas za nastop našega zbora na odru, na katerem nas je predstavila in vodila skozi program dolgoletna članica zbora Boža Grlica. Napovedala je tudi 60. obletnico delovanja društva, na sporedu pa smo poleg Flejšmanovega Triglava imeli še pesmi Bazovica in Zdomec (solistka Dragica Rizman), ki ju je na besedilo našega pevcu Slavka Arbitra uglasbil skladatelj Josip Kaplan. Po nastopu smo nadaljevali druženje, ples in petje ob obloženih mizah, za katere so poskrbeli domačini. Naj povem še to, da smo bili pogoščeni z rojstnodnevno torto Darka Moharja in Nataše Grlica, pridružila pa se jima je tudi Marjana Travner, mi pa smo vsem skupaj zaželeli še veliko zdravih in srečnih let med nami.

Poslovili smo se od obiskovalcev in domačinov, pot domov pa je spremljal globok občutek ponosa nad takšnimi prireditvami, ki so prava dragocenost, saj nam s plesom, glasbo in starimi običaji podarjajo del bogate narodove kulturne zakladnice, iz katere tudi mi črpamo moč.

4. julij Galerija Na vogalu, Postojna Ljudmila Ličen Počkar: Podobe Majlonta

V galeriji Na vogalu v Postojni je bila v organizaciji Občine Postojna na ogled 13. samostojna razstava slikarke slovenskega rodu z Reke Ljudmile Ličen Počkar. Odprl jo je sam postojnski župan Jernej Verbič in v priložnostnem nagovoru med drugim poudaril pomen doma in korenin, ki posameznika oblikujejo in za vedno vežejo na domači kraj. Na simboličen način se je njegovo darilo avtorici, knjiga Naše korenine, ki se tudi dotika bogate krajevne dediščine, vtkalo v motiv razstave.

Na spletni strani občine Postojna so zapisali, da je galerija Na vogalu srčno in z navdušenjem sprejela skrben izbor podob najstarejšega mestnega jedra, da so razstavo na pot pospremili številni Majlontarji, ki so razstavljena dela še posebno tenkočutno občutili, in da se je "spomladanski večer za trenutek spremenil v vse štiri letne čase in spomini mnogih so dejansko oživili naslikane ulice. Zdelo se je, kot da Majlont pripoveduje zgodbe in doživetja, niza spomine in preteklost. Poseben čar so večeru pridala prepletajoča se doživetja raz-

ličnih generacij, kar zagotavlja, da se mestno jedro ohranja za prihodnje rodove. Podobe Majlonta navdušujejo! Pa ne le na platnu, temveč tudi v resničnem vsakdanu.”

M. M.

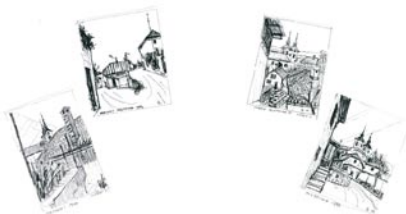
RAZSTAVA LIKOVNIH DEL

»PODOBE MAJLONTA«

LJUDMILA POČKAR LIČEN

POSTOJNA, GALERIJA »NA VOGALU«

od 31. maja do 4. julija 2007

Ljudmila Ličen Počkar s slikami izraža spomine na pripovedovanje staršev, ki so nekoč živeli na Majlontu, in svoj umetniški pogled na ta postojnski biser. Iz kataloga.

5. julij

**Državni zbor RS, Ljubljana
VII. srečanje: Zamejci in izseljenci
– del slovenskega naroda**

S kulturnim programom skupine dijakov slovenske sobotne srednje šole iz Argentine se je v veliki dvorani Državnega zbora RS začelo tradicionalno vseslovensko srečanje v parlamentu. Udeležence, letos v nekoliko manjšem številu, so

uvodoma pozdravili predsednik DZ RS France Cukjati, predsednik Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan ter msgr. Janez Pucelj iz Slovenske katoliške misije München.

Manj zanimanja ali neobveščenost? Tokrat prazni sedeži v dvorani DZ RS. Foto: M. M.

V nadaljevanju je sledilo delo po skupinah za Slovence v sosednjih državah in po svetu. Prvo je vodil podpredsednik Komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Miro Petek, drugo pa predsednik komisije Janez Kramberger. Udeleženci s Hrvaške – tokrat iz društev iz Zagreba, Pulja, Reke, Lovrana in Zadra – smo, v skladu z različnim statusom, sodelovali pač v obeh.

V razpravi skupine za zamejstvo – izredno zanimiv uvodni govor je imel pisatelj Boris Pahor – je sodeloval tudi podpredsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Franc Strašek. Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu je izrazil nezadovoljstvo zaradi finančnega položaja in neodobrenih projektov, kar pod vprašaj postavlja marsikatero že uveljavljeno dejavnost, znova

Vasja Simonič in Franc Strašek. Foto: M. M.

pa se je zavzel tudi za sklenitev bilateralnega sporazuma o manjšinah. V imenu krovne organizacije, ki je na nedavni seji soglašala, da se na nekatera vprašanja, izpostavljena v Svetu slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije, opozori prav na tem srečanju, pa je nastopila tudi urednica Kažipota. Gre za problematiko, navzočo več kot desetletje, za njeno reševanje pa bi bilo treba le malo politične dobre volje. To so vprašanja, ki zadevajo naslednje: premajhno število štipendij za potomce slovenskega rodu; zagotovitev možnosti za spremljanje programa slovenskega radia in TV v Istri in ob Kvarnerju, kar bi bilo velikega pomena za stik z maternim jezikom in njegovo ohranitev; vprašanje državljanstva, posebej boleča tema, katere obravnavo potrebuje prožnejši pristop do reševanja prošelj prosilcev s Hrvaške, ki jih večinoma zavračajo; kot posebej pomembna tema je bila izpostavljena pobuda dr. Vere Kržišnik-Bukić z INV, ki je pred več kot letom dni predlagala pomoč Slovenije in vzpostavitev institucionalnega okvira za raziskovanje medetničnih odnosov na obmejnem območju oz. poseben oddelek za slovenstvo na Hrvaškem; kljub

tehtni obrazložitvi te najboljše poznavalke našega položaja je njena hvalevredna pobuda zaenkrat še vedno samo na papirju, in to v razmerah, ko število Slovencev na Hrvaškem močno upada, društva pa, čeprav so številčno močnejša, niso kos nastalim potrebam in brez zagotovljene dolgoročne in sistematične podpore Slovenije za raziskovalno dejavnost ni pričakovati, da bo slovenska skupnost na Hrvaškem postala "del slovenskega naroda", kot je opozarjal napis v obeh dvoranh na omenjenem srečanju. Na njem je opozorjeno tudi na nesmiselno delitev Slovencev na Hrvaškem, na zamejstvo in po svetu: to se je znova potrdilo ob odločitvi predsednice zadrške Lipe Darje Jusup, ki se je v drugem, popoldanskem delu, pridružila skupini za zamejstvo, da bi se v njej lahko seznanila s podobno problematiko, s katero se spoprijemajo v Zadru.

Srečanje je sklenilo plenarno zasedanje, na katerem so predstavili pobude obeh delovnih skupin. M. M.

Vedno zaželeno sogovornica dr. Vera Kržišnik-Bukić v pogovoru s predsednico in tajnico SKD Istra iz Pulja Klavdijo Velimirović in Jasmino Ilič-Draković in podpredsednikom Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Francem Straškom. Foto: M. M.

Srečanje predsednikov po letu dni: Vasja Simonič iz lovranskega SKD Snežnik in Jožef Špringer iz Slovenskega združenja iz Kaknja . Foto: M. M.

Predsednik Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger rad zapoje. Foto: M. M.

9.–22. julij Koper

Dimitrij Jelovčan Bulatović Halo, tukaj slovenski Mediteran! Poletna šola slovenskega jezika

Znanstvenoraziskovalno središče Koper Univerze na Primorskem si od nastanka leta 1995 poleg osnovne dejavnosti prizadeva delovati tudi pri spodbujanju učenja slovenskega jezika in kulture. Sem sodijo poletni tečajji slovenskega jezika, organizirani v sodelovanju

z ministrstvi za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter kulturo. Letošnja, 14. poletna šola je potekala od 9. do 22. julija, sodelovalo pa je 70 tečajnikov z vsega sveta – Avstrije, Italije, Makedonije, Madžarske, Poljske, Turčije, Romunije, Bolgarije, Srbije, Rusije, Portugalske, Finske, Kanade, Japonske, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Dejavno smo se vključili v spoznavanje slovenske kulture, jezika in mednarodne vloge RS. Dopoldnevi so bili namenjeni konstruktivnim in zanimivim uram učenja jezika na različnih stopnjah, popoldne pa so sledile zabavne delavnice: slovenska folklorja z mentorico Mojco Lepej, ki je pritegnila številne ljubitelje plesa; slovenska ljudska glasba pod vodstvom Marina Kranjca, na katerih smo se učili pesmi z vseh koncev Slovenije, pa tudi izdelovanja tradicionalnih inštrumentov; gledališče in film mentoric Urške Bradaškje in Samante Kobal, ki sta nam predstavili bogato zgodovino slovenske sedme umetnosti in gledališča; mentorica za slovensko književnost Agnieszka Bedkowska - Kopczyk je poleg osrednje teme pozornost namenila tudi pisanju haiku poezije, na delavnici poljske kulture pa nam je predstavila še bogato zgodovino in kulturo tega naroda; mentorica Irina Makarova Tominec je spregovorila o ruski kulturi in v tem okviru tudi o vodki, njenem nastanku in izdelavi ter kulturi pitja čaja v Rusiji; hrvaško kulturo je predstavila Vladka Tucović, s poudarkom na naravnih lepotah, glasbe in filmu. Uživali smo tudi na srečanjih s slovenskimi umetniki in znanstveniki, med njimi člani znane folklorne skupine Brkini ter igralko,

režiserko, pevko in klovneso Evo Škofič Maurer in pesnikom Primožem Čučnikom. Posebej pa sta nas navdušili ekskurziji: z barko smo odpluli na ogled slovenske obale in Pirana in imeli bogat ribji piknik ter šli z avtobusom po Beli krajini in obiskali Metliko, Črnomelj, krajinski park Lahinja in Dragatuš. Odlična organizacija, vsebinsko bogat program, zanimivi gostje in izleti so nas vse navdušili in svojo udeležbo smo napovedali tudi za prihodnje leto, da bi izpopolnili znanje slovenskega jezika, uživali v spoznavanju kulture in čudoviti naravi primorske Slovenije.

Prevod M. M.

Učenje je lahko tudi zabavno. Foto: D. J.

10.–12. julij Seminar za mlade pripadnike narodnih manjšin Pag

Seminar o procesu pridruževanja RH Evropski uniji je organiziral Urad za narodne manjšine Vlade RH v sodelovanju s Svetom za narodne manjšine. Predstojnica Urada Milena Klajner je navzoče seznanila z mednarodnimi dokumenti za varstvo pravic narodnih manjšin, predsednik Sveta dr. Aleksandar

Tolnauer pa je pojasnil finančno vlogo tega telesa pri vključevanju manjšin v glavne teme pridruževanja RH EU. Posebno pozornost so udeleženci namenili problematiki Romov, pri obravnavi katere je kljub zapletenosti tematike mogoče opaziti droben korak naprej. Predstavnika ministrstva za pravosodje ter zunanje zadeve in evropske integracije Ljiljana Čengić-Vodopija in Kristijan Turkalj sta spregovorila o poteku pogajanj RH z EU, dr. Siniaša Tatalović z zagrebške fakultete za politične vede pa je v odmevnem predavanju pojasnil prednosti evroatlantskega povezovanja.

Seminarja se je med dvajsetimi udeleženci iz vrst srbske, albanske, madžarske, romske, slovaške, makedonske in židovske manjšine udeležila tudi tajnica KPD Bazovica Marijana Košuta.

Več: www.vsnm-ri.org

M. M.

13.–15. julij Darko Mohar Vzpon planinske skupine na Triglav

V organizaciji Slovenske izseljenške matice smo se člani planinske skupine trikrat povzpeli na Triglav, najvišji vrh Slovenije, letos pa smo se odločili za lastno organizacijo. Temu smo prilagodili vse letošnje izlete in dodatne treninge.

Skupina 19 članov in gostov se je proti vrhu napatila 13. julija z Rudnega polja. Hoja po gozdovih pod Viševnikom je bila ugodna, tako da smo hitro osvojili Studorski preval, sedlo med Ablanco in Velikim Viševnikom z višino skoraj 1900 metrov. Po še eni uri hoje po pobočjih

Tosca smo prvič zagledali Triglav. Vrh je bil ovit z meglo, toda videlo se je, da se bo čez noč popolnoma zjasnilo. Le še par minut hoje je bilo do Vodnikove koč, kjer smo prenočili. Eni so se sicer morali malo stiskati, ker je od obljubljenih devetnajstih postelj ostalo samo 17. Ta dan je bil pač organiziran pohod na Triglav, ki se ga je udeležilo skoraj tisoč ljudi. Na godrnjanje članic skupine je sledilo „Posluš’, ti frajla ...“ Skrbnica je hitro uvedla red. Stiskali se bomo, kdo s kom, se bo videlo. Eni so imeli več sreče, drugi manj, kot tudi po navadi v življenju.

Damjan Pipan in Andrej Mohar, naša vodnika. Foto: D. M.

Jutro je bilo popolnoma jasno, Triglav je ob sedmih že blestel v svoji popolni lepoti. Skupina je hitro krenila, vendar je kmalu postalo jasno, da ne bo šlo tako hitro. Nasproti je prihajala množica udeležencev pohoda od predhodnega dne. Strnjena kolona je tekla kar več kot eno uro, do Konjskega sedla smo se komaj prebili. Potem je bilo manj gneče, je pa začelo greti sonce. Kredarica, do katere so se nekateri

s težavo privlekli, je bila videti kot odrešitev. Pa ni dolgo trajalo, mlada vodnika sta pred enajsto zapovedala odhod na vrh.

Grebeni med Malim Triglavom in Triglavom. Foto: D. M.

Aljažev stolp. Foto: D. M.

Potem so sledili klini, »zajle«, navpičnice, prepadi, globoki več sto metrov, pa spet klini, »zajle«. Eni so se vzpenjali miže, drugi so se trdno zalepili za skalo. In tega kar

ni hotelo biti konec. „Kaj je tega meni treba bilo,“ se je spraševal marsikateri od pristopnikov. In potem kar naenkrat veliko več neba, Aljažev stolp in „Na vrhu sem!!!“ Ko smo se vsi zbrali, je sledil skupni posnetek za Kažipot, krst, ki ga je preстал večji del skupine, širni razgledi po vsej Sloveniji, celo našo Učko smo zagledali v daljavi. V podzavesti pa je ves čas stalo vprašanje: „Kako bom prišel dol?!“ Fant, ki na vrhu prodaja osvežilne pijače, pa je dejal: „Saj ni še nihče ostal gori!“ Vrnitev se je srečno iztekla, lahko bi sledila proslava. No, ni je bilo takoj. Članica skupine Tihana, edina, ki ni šla na vrh, je pozneje rekla: „Z vrha ste prišli nekako drugačni!“

Spust. Foto: D. M.

Proti domu. Foto: D. M.

Potem smo nekateri šli še k maši v kapelici na Kredarici, posvečeni trem fantom iz Metkinega Starega trga, ki so se pred tridesetimi leti ponesrečili v triglavski steni. Po maši smo še uživali v sencah, ki so počasi objemale pogorje. In, seveda, malo hrupne proslave je le sledilo zvečer.

Kredarica, pogled z Malega Triglava.

Foto: D. M.

Spust na Rudno polje v nedeljo je bil veliko težji od vzpona. Utrujene noge, sonce, ki je res začelo pripekati, in dolga pot, več kot pet ur trajajoča hoja, so naredili svoje. Na Rudnem polju pa Nataša in Milan v sencih velikanskih smrek, s hladilnikom v avtomobilu in mrzlim pivom!

Na koncu nekaj zahval: predvsem dragemu Bogu, ki nam je podal idealno vreme za takšen vzpon, Triglavu, ki nas je dobrosrčno sprejel, vodnikoma Damjanu in Andreju, ki sta res odlično oddelala turo

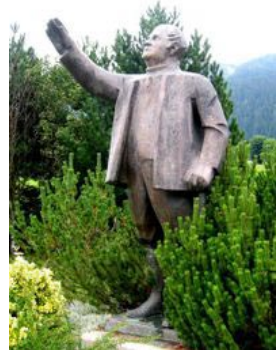
in omogočila marsikateremu članu skupine, da se mu je uspelo povzpeti na vrh, Nataši in Milanu, ki sta tri dni spremljala vzpon in nas enkratno pričakala na Rudnem polju, Metki za zdravstveno skrb, ki je na srečo nismo potrebovali veliko, in vsem preostalim članom za dobro psihofizično pripravljenost, ki je omogočila, da premagajo svoje slabosti in strahove in da pridejo na vrh.

Krst. Foto: D. M

Pa še nekaj vrstic o Triglavu: z nadmorsko višino 2864 m je najvišji vrh Julijskih Alp in celotne Slovenije. Do vrha pelje več poti, dostopen je iz severnih dolin Vrat, Kota in Krme, s Pokljuke, Bohinjske doline in Trente. Vsi dostopi so dolgi in naporni, z velikimi višinskimi razlikami. Posebna je Severna stena, ena najlepših v Alpah in prehodna samo za alpiniste. Najbolj znane smeri v steni so: Slovenska, Nemška (dolga in kratka), Sfinga in Čopov steber.

No, Triglav je predvsem za Slovence simbol narodnostne obstojnosti. Upodobljen je na slovenskemu grbu in zastavi. Prvi vzpon je zapišan leta 1778, ko so se na pobudo Žige Zoisa na vrh povzpeli Luka Korošec, Matija Kos, Štefan Rožič in Lovrenc Willomitzer iz Bohinja. Prva ženska, ki se je povzpela na Triglav, je bila leta 1870 Rozalija Škantar iz Srednje vasi. Leta 1889 je na Dovje za župnika prispel Jakob Aljaž. Ko se je povzpел na vrh Triglava, je sklenil, da mora ta ostati slovenski, saj je bil to čas, ko je v Sloveniji kot delu Avstro-Ogrske nemško govoreče prebivalstvo te dežele zatiralo vse slovensko. Jakob Aljaž je za nekaj goldinarjev odkupil vrh Triglava in območje Kredarice ter dal na vrhu postaviti majhno zavetišče v obliki stolpa, ki so ga odprli avgusta leta 1895 in stoji še danes. Triglavsko pogorje je tudi osrednji del Triglavskega narodnega parka.

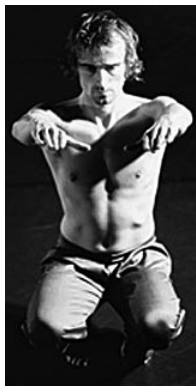

Spomenik Jakobu Aljažu (1845–1927) na Dovjem pri Mojstrani. Na Kredarici je julija potekala slovesnost ob 80. obletnici smrti župnika, ki je dal pred 112 leti na Triglavu zgraditi stolp. Prireditve se je udeležilo več visokih gostov, tudi premier Janez Janša.

Foto: www.sl.wikipedia.org

21. julij Festival plesa in neverbalnega gledališča Svetvinčenat v Istri

Novi list je v nedeljski kulturni prilogi Mediteran pod naslovom Umetnost je neka posebna vrsta neravnotežja, objavil intervju s slovenskim koreografom in plesalcem Matejem Kejžarjem, gostom letošnjega festivala plesa in neverbalnega gledališča v Svetvinčentu. Umetnik se je predstavil s solistično predstavo *Senser*, s katero je gostoval na številnih mednarodnih festivalih. Predstava postavlja vprašanje identitete: telo ni predstavljeno kot moško ali žensko, temveč kot medij za gibanje, nastala pa je po navdihu dela Jena Baudrillarda *We are all transsexuals* now.

Matej Kejžar.

Foto: www.svetvincenatfestival.com

Matej Kejžar je leta 1999 končal *School for New Dance Development* v Amsterdamu, kjer se je ukvarjal s kompozicijo, improvizacijo, kontaktno improvizacijo, teorijo in tehniko. Študiral je klasične in sodobne plesne tehnike, ki jih je kombiniral s športnimi pristopi.

Festival plesa in neverbalnega gledališča v Svetvinčentu vsako leto na kratko oživi in z intrigantnimi umetniškimi projekti v enkratnem okolju na opustele trge in ulice tega istrskega mesteca pa tudi okolice privabi številne ljubitelje plesa in gledališča.

Več: www.svetvincenatfestival.com

M. M.

DOGODKI AVGUST

5. avgust Lošinjska regata Mali Lošinj

Jadrnica Veliki Viharnik krmarja Dušana Puha (JK Pirat, Portorož) se je znova uvrstila med zmagovalce Lošinjske regate, tokrat 25. po vrsti, ki je potekala v organizaciji malološinjskega JK Jugo. Sodelovalo je 39 posadk iz Hrvaške, Italije in Slovenije (Burja, 2M in Antares, vsi iz Izole).

M. M.

Močna prevlada vse tri dni – Veliki Viharnik zmagovalec v vseh treh plovbah.

18. avgust 3. slovensko-hrvaško romanje Trsat, Reka

Na božjo pot na Trsat se Slovenci že od nekdaj radi podajo. V počastitev praznika Marijinega vnebovzjetja je v tem znanem marijanskem svetišču tokrat potekalo tudi tretje slo-

vensko-hrvaško romanje; prvo je bilo leta 2003 v Mariji Bistrici pri Zagrebu, drugo pa dve leti pozneje na Brezjah, s katerimi je Trsat povezan s podobo brezjanske Marije Pomagaj, ki so ji trsatski frančiškani svojčas ponudili zavetje. Romanje, na katerem sta versko slovesnost vodila kardinal Josip Bozanič in ljubljanski nadškof Alojz Uran, je pritegnilo več kot deset tisoč vernikov s skoraj dvesto avtobusi, verjetno tudi zato, ker je sobota po velikem šmarnu že tradicionalno romarski dan. Pri sveti maši je sodelovalo kar 163 duhovnikov ter 18 škofov in nadškofov iz obeh držav. Mašo je daroval kardinal Bozanič, nagovor pa je imel koprski škof Metod Pirihi. Ob koncu svete maše je navzočo množico pozdravil ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran ter med drugim poudaril, da je med slovenskim in hrvaškim narodom več dejstev, ki nas povezujejo, kot tistih, ki nas razdružujejo, čeprav so ta v zadnjem času v ospredju, obenem pa je napovedal četrto srečanje za 22. avgusta 2009 v Stični.

Sodelavci Hrvaškega katoliškega radia in Radia Ognjišče so tudi tokrat oblikovali skupni program v obeh jezikih, posnete nagovore pa je mogoče poslušati na spletnih straneh www.radio.ognjisce.si. M. M.

Romanje pod geslom »Zajedno k Majci Milosti - Skupaj k Materi Milosti.

Foto: Novi list.

GORSKI KOTAR

Etnološka delavnica 18.–25. avgust, Plešče

S predavanji o etnologiji, etnografiji in zgodovini mejnega območja Plešč in Osilnice ter o vključevanju etnoloških vsebin v kulturni turizem se je v Pleščih začela prva etnološka delavnica, namenjena osnovno- in srednješolcem. Pod mentorstvom etnologinjske slovenskega in hrvaškega etnološkega društva, Anite Matkovič iz Belokranjskega muzeja in Dunje Majnarič Radošević iz zagrebškega Poštarskega muzeja, študentk etnologije in arhitekture Ivane Čop, Sonje Hercog in Danijele Hobar ter avtorja projekta Marka Smoleta so mladi raziskovali slikovito vasico Plešče in okolico, Osilnico na slovenski strani, se odpravili na izlet po Gerovčici v Zamostu in po stari karavanski poti do zanimive etnografske zbirke v Zakrajcu turkovskem. Domačini so poskrbeli za pogostitve, v večernih urah pa je bila organizirana tudi delavnica izdelovanja papirnatega cvetja, ob glasbi, petju in dobrotah iz gostoljubnih vaških kuhinj.

Delo je potekalo v treh skupinah: prva je poskrbela za seznam knjižnične zbirke v Palčavi šiši, ki obsega več kot dva tisoč knjig v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku iz obdobja druge polovice 18. stoletja do druge svetovne vojne; druga je zbirala zgodbe o predmetih, ohranjenih na tej domačiji, in življenjskih dogodkih, povezanih z njimi, ter jih zapisovala v domačem narečju; tretja pa se je ukvarjala z raziskovanjem najstarejše

stavbne dediščine po okoliških vaseh na obeh bregovih Čabranke ter zapisovala tudi njihove zgodbe.

Bogat program, katerega rezultate bodo predstavili septembra, je med drugim vključeval tudi srečanja z zeliščarico, organizatorji s področja kulturne dediščine, pesnikom Zlatkom Pochobradske in Jožetom Ožuro ter Slavkom Malnarjem iz Hrvaške matice.

M. M.

Palčava šiša, neizčrpen vir raziskovanja.
Palčav štacun. Foto: M. M.

Svet Kolpe

V dneh, ko se tudi v Gorskem kotarju vrstijo izrazi nezadovoljstva in protesti proti napovedanim ukrepom ob vstopu RS na schengensko območje, pa se z oznako energijskih točk in zaključkom litopunkturne delavnice po dveh letih bliža koncu ena od etap skupnega projekta obmejnih krajev, Svet Kolpe,

katerega predlagatelja sta slovensko društvo VITAAA (www.vitaaa-drustvo.si) in zagrebško društvo za sožitje narave, človeka in prostora. Na podlagi geomantije, vede o celostnem prostoru, ki zemljo pojmuje kot živ organizem z veliko količino pozitivne energije, na posameznih krajih dostopne tudi človeku, bo zaživel projekt, katerega idejni avtor je slovenski akademski kipar Marko Pogačnik, umetnik in zdravilec zemlje, ki ima za seboj več podobnih projektov tudi na tujem. Gre za raziskavo prostora in oznako energijskih točk (23 v Sloveniji in 17 na Hrvaškem), ureditev okolja in poti, postavitev dvajsetih kamnitih stebrov z vklesanimi kozmogrami, ki krepijo energetske pretok, in ob koncu izdaja turističnega zemljevida in promocijskega gradiva, kar bo obogatilo turistično ponudbo neokrnjene narave na območju gornjega toka reke Kolpe in kočevskih gozdov. Projekt je bil uspešno predstavljen goranskim (Delnice, Čabar, Skrad, Brod Moravice) in slovenskim lokalnim oblastem (Kostel, Osilnica, Črnomelj, Kočevje), finančno breme pa sta prevzela predvsem Kostel in Delnice.

M. M.

Območje Kolpe je pokrajinski organizem, ki omogoča regeneracijo. Foto: Novi list.

5.–9. september Vilenica 2007 Literarno branje

Letošnja prireditev se bo začela 4. septembra v Ljubljani, Gorici, Kopru in Pliskovici, nadaljevala pa naslednje dni v Lipici, Lokvi, Hruševju in Štanjelu. Tam bo 8. septembra sledil tudi vpogled v literarno ustvarjalnost slovenske narodne manjšine na Hrvaškem. V tem okviru bosta del svoje proze in poezije predstavili predsednica SKD Stanko Vraz iz Osijeka Sabina Koželj Horvat in članica SKD Istra iz Pulja Damijana Šubic Pezdirc. Sprva predviden nastop Ivane Marije Vidović je zaradi zasedenosti umetnice odpovedan.

Pred tem se bodo na štanjelski matineji predstavili še mladi zmagovalci letošnjega srečanja Attila Bartis (Madžarska), Dennis O'Driscoll (Irska), Igor Štiks (Hrvaška), Ataol Behramoğlu (Turčija), Maja Panajotova (Bolgarija/ Belgija) in Matjaž Zupančič (Slovenija).

Objavljamo povzetek informacije za Vilenico.

Sabina Koželj Horvat (1972, Ljubljana)

Književnica in prevajalka živi v Osijeku (1998) in je predsednica Slovenskega kulturnega društva Stanko Vraz (2006). Piše za otroke in odrasle: romane, slikanice in kratke zgodbe v zbirkah, časopisih in učbenikih; objavlja na Hrvaškem, v Sloveniji in tujini (ZDA, Kanada, Velika Britanija, Kitajska,

Slovaška, Srbija); večkrat je bila nagrajena doma in na tujem; njene radijske igre so predvajane v Sloveniji, Italiji (Trst) in Slovaškem (festival v Bratislavi); vodi tečaj kreativnega pisanja, med drugim je tudi urednica lista za invalidne osebe.

V Vilenici bo predstavila odlomek iz svoje nove knjige Ela Pan – Odtisi v zraku.

Trije Razlogi zakaj Ela Pan

Damijana Šubic Pezdirc (1957, Postojna)

Pesmi piše in ilustrira že od osnovne šole v Divači, ko je objavljala v Pionirju in bila leta tudi 1970 nagrajena. V letih odraščanja je pisala in risala samo zase. Po študiju

na višji upravni šoli v Ljubljani se je zaposlila v Pulju in tam danes živi z družino. Je med pobudniki za ustanovitev slovenskega kulturnega društva Istra, kjer poje v zboru Encijan in sodeluje na kulturnih večerih, leta 2006 pa je društvo izdalo njeno prvo pesniško zbirko Kraški zvončki, ki jo je sama tudi ilustrirala.

V okviru literarne ustvarjalnosti bodo v Vilenici omenjeni še:

Ivana Marija Vidović
(1972, Dubrovnik)

Je pianistka (GA Ljubljana, 2002), uspešno nastopa tudi v tujini. Od malega piše pesmi: prvo zbirko (2003) je sama prevedla v slovenščino in italijanščino; drugo, Srečno otroštvo, v slovenščini, je izdalo SKD Lipa iz Dubrovnika (2006), pozneje je izšla še v italijanščini, francoščini, angleščini in hrvaščini, posvečena pa je največji hrvaški skladateljici Dori Pejačević in po njenem opusu poimenovana Življenje cvetja.

Ivana ima izredno zanimivo spletno stran na anslovu: www.ivanavidovich.com

Slavko Arbiter
(1926, Laze pri Dolskem).

Druga svetovna vojna – bil je tudi interniran (taborišče Burghausen) – mu je zapustila grenke spomine in neizbrisne sledi. Na Reki živi od leta 1949, deluje v pevskem zboru KPD Bazovica in piše prozo (črtice, ciklus Kje ste, rojaki moji?, Slovenci na Reki – 2007) in poezijo. Pesmi Bazovica, Zdomec in Po planinah sem hodil je uglasbil lovranski skladatelj slovenskega rodu Josip Kaplan in so na rednem programu MePZ KPD Bazovica.

Martin Bizjak (1929, Hrastnik)

Akademski slikar, likovni pedagog, kulturni delavec in dolgoletni direktor filmskega festivala. Je član SKD Istra v Pulju, društvo je 2006 objavilo njegovo knjigo Orel, Štandeker in Rotar – moji trije izbranci iz časa po drugi svetovni vojni. Gre za esej o treh priznanih slovenskih kulturnikih v Pulju: fotografu Alojzu Orlu, gledališčniku Lojzetu Štandekerju in ustanovitelju filmskega festivala Marijanu Rotarju.

Marijan Horn
(1922, Litija – 2005, Zagreb)

V KPD Slovenski dom v Zagrebu, kjer je živel od leta 1951, je sodeloval na kulturnih večerih in bil član uredništva glasila Novi od-

mev. Društvo je izdalo zbirko pesmi *Pojdi z mano* (2000) in melodičnost njegove lirike je spodbudila skladatelje (Tone Žagar, Franc Žerdovej, Ivica Kalčič, Oktavio Brajk), da so jo uglasbili; za pevski zbor društva je to storil Pero Kutnjak in Hornove pesmi so danes uvrščene na stalni repertoar MePZ Slovenski dom Zagreb.

Sonja Senjanović, rojena Peruško (1926, Split) je po materi podedovala spomin na slovenske kraje, ga vgradila v pesmi in prozo, pisane v splitski čakavščini, poznani le še redkim domačinom (*Kruha duši*, 1989, *Dvorišča mojega otroštva – Dvori djetinstva moga*, 1997, in *Predramljeni glasovi – Probuđeni glasi*, 2000; v slednji je krajša proza v slovenščini *Me slišiš, mama?*). SKD Triglav v Splitu je izdalo zbirko *Kaplja darovana* (2005) s cikloma v slovenščini, *Sončna pot* in *Pesem koreninam*.

Magda Silahić, rojena Hribar (1947, Ljubljana), piše pesmi in riše. Tik pred izidom je njena prva pesniška zbirka *Plamen ljubezni*, ki jo je tudi ilustrirala. V desetletju 1995–2005 so bile pesmi objavljene na kulturnih straneh Primorskih novic. Živi in dela v Moščenicah.

M. M.

9. september Bazovica 2007, Italija

Osrednja proslava na letošnji prireditvi Bazovica 2007 bo ob spomeniku v Bazovici v nedeljo, 9. septembra, spominskega pohoda ob tej priložnosti se bodo tudi letos udeležili člani planinske skupine KPD Bazovica. To bo le del dogajanja, ki se bodo od 1. do 16. sep-

tembra zvrstila na Primorskem, od Nove Gorice prek Cerja in Bazovice do Sežane in Brkinov (Tatre). Organizator je Odbor za proslavo bazo- viških žrtev v sodelovanju z Zvezo združenj borcev NOB in Društvom za negovanje tradicij TIGR-a Primorske.

Dogodek že tradicionalno poteka v počastitev spomina na prve slovenske žrtve italijanskega fašističnega, državnega nasilja. Ferdinand Bidovec, Fran Marušič, Zvonimir Miloš in Fran Valenčič so bili kot člani organizacije TIGR na prvem tržaškem procesu v začetku septembra 1930 obsojeni na smrt in 6. septembra ustreljeni na gmajni pri Bazovici. TIGR (Trst, Istra, Gorica, Reka) je bila slovenska ilegalna narodno-zavedna organizacija, ustanovljena leta 1924. Njeni člani so se borili proti raznarodovalnemu in političnemu terorju fašistične Italije na slovenskih ozemljih, ki jih je Italija zasedla po prvi svetovni vojni.

M. M.

Cerje, spomenik slovenski uporniški zgodovini. Foto: M. M.

15. september
KD Miklavž pri Ormožu
Andrej Jelačin:
Piknik s tvojo ženo
Režija: Alojz Usenik
Glavni vlogi:
Loredana Jurković, Alojz Usenik

V okviru sodelovanja z gledališko skupino KD Miklavž pri Ormožu bo dramska skupina KPD Bazovica novo kulturno sezono začela z gostovanjem, s katerim bodo vrnili obisk in tudi izpolnili obljubo, izrečeno junija v Volčjem potoku. Člani se bodo predstavili s priljubljeno komedijo *Piknik s tvojo ženo* Andreja Jelačina v režiji vodje skupine Alojza Usenika. V glavnih vlogah bosta nastopila Loredana Jurković in Alojz Usenik.

M. M.

Dobroprišli! Pozdrav na spletni strani
Prelkije. Foto: www.ormoz.si

16. – 23. september
Seminar za mlade slovenske podjetnike

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu bo organiziral izobraževalni seminar za mlade podjetnike, potomce slovenskih izseljencev iz držav Evrope, predvsem tiste, ki že vodijo svoje podjetje ali delajo v družinskem podjetju. Napovedana so predavanja strokovnjakov iz Javne agencije RS za podjetništvo in tuje investicije, Gospodarske in Obrtne zbornice in Slovenske turistične organizacije, predvidena pa je tudi vrsta obiskov, poleg celjskega obrtnega sej-

ma še v več podjetjih kot primerih dobre prakse. Seminar bo potekal tudi v Italiji, kjer bodo mlade sprejeli predstavniki slovenske narodne skupnosti. Več: www.uszs.gov.si

M. M.

22. - 23. september
Etnosmotra

Na Reki bo tudi letos potekala prireditve, na kateri društva narodnih manjšin pokažejo del svoje pestre dejavnosti. V programu 11. Etnosmotre bo predvidoma sodelovalo tudi naše društvo, sicer pa je v mestu registriranih 22 društev 16 narodnih manjšin, poleg naše še: Bošnjakov, Madžarov (2), Čehov, Italijanov (2), Rusov in Ukrajincev (2), Slovakov, Črnogorcev, Poljakov, Romov (4), Srbov (2), Aškalijskih, Makedoncev, Albancev in Židov.

M. M.

27. september, 11.00
Slovenska matica, Ljubljana
Vileniške stopinje 2007

Po Vilenici bo Slovenska matica tudi letos organizirala okroglo mizo, ki je lani predstavila položaj slovenske manjšine v Porabju, tokrat pa bo predvidoma imela naslov Slovinci na Hrvaškem – breme ali vrednota, s poudarkom na perspektivah slovenske narodne manjšine na Hrvaškem po vstopu RS v EU. Srečanje bo potekalo v dvorani Slovenske matice na Kongresnem trgu 8/I v Ljubljani, sogovorniki urednice Kažipota, ki ga bo vodila, pa bodo dr. Vera Kržišnik Bukič z Inštituta za narodnostna vprašanja, vodilni predstavnik slovenskih organizacij v RH Darko Šonc, dr. Karmen Medica s fakultete za humanistične študije uni-

verze na Primorskem, voditeljica slovenskega pouka v reški OŠ Pečine Irena Margan in mag. Katarina Pajnič. Svojo udeležbo je po besedah organizatorja napovedal tudi državni sekretar Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan.

Istega dne popoldne ob 17. uri bodo Vileniške stopinje vodile v prostore Društva slovenskih pisateljev na Tomšičevi 12 v Ljubljani; tam bo potekal kulturni program. Predstavljena bo študija Fluminensia Slovenica dr. Irvina Lukežiča, v katero bo z besedo o Josipu Gorupu na kratko uvedel dr. Stane Granda, v imenu društva KPD Bazovica pa se bo predstavil vodja dramske skupine Alojz Usenik z recitacijo pesmi Zdomec Slavka Arbitra. V drugem delu programa, ki ga bo povezovala tajnica SKD Istra iz Pulje Jasmina Ilič Draković, bo o svoji knjigi Orel, Štandeker in Rotar ter o znamenitih puljskih Slovencih spregovoril slikar Martin Bizjak, del poezije iz svoje zbirke Kraški zvončki bo recitirala Damijana Šubic Pezdirc, o istrskem obdobju znane družine Šantel pa bo navzočim pripovedoval Igor Longyka.

V okviru srečanja Vileniške stopinje bo od 20. do 30. septembra v knjigarni založbe Mohorjeva družba v Ljubljani odprta razstava tiska v slovenščini. Na ogled bodo glasila društev (zagrebški Novi odmev, splitska Planika, puljska Mavrica, lovranska Liburnijska priloga in reški Kažipot), pesniške zbirke Kaplja darovana Sonje Senjanović (SKD triglav, Split), Kraški zvončki Damijane Šubic Pezdirc (SKD Istra, Pulj), Srečno otroštvo Ivane

Marije Vidović (SKD Lipa, Dubrovnik) in Pojdi z mano Marijana Horna (SKPD Slovenski dom, Zagreb), več knjig književnice Sabine Koželj Horvat ter brošuri Slovenci na Reki Slavka Arbitra (Slovenski dom KPD Bazovica, Reka) in Rade Pregarc Nenada Labusa (SKPD Snežnik, Lovran in Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije). Ta monografska brošura iz zbirke Slovenski prispevek županijski dediščini pa bo septembra izšla tudi kot posebna priloga slovenske revije za scenske umetnosti Maska, ki jo je prvo desetletje po nastanku leta 1920 urejal Pregarc.

M. M.

Slikar Martin Bizjak med zaslužnimi za ohranitev puljskega filmskega festivala.

Foto: M.M.

29.–30. september Srečanje vseh slovenskih društev Zagreb

Četrto srečanje vseh slovenskih društev na Hrvaškem bo tokrat organiziralo kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom iz Zagreba.

Prireditve bo potekala tudi v počastitev 15. obletnice delovanja krovne organizacije, Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, ustanovljene leta 1992 pod imenom Zveza Slovencev na Hrvaškem. Sedež krovne organizacije je bil do leta 1996 v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki, za predsednika pa je bil v prvih dveh mandatih izvoljen Vinko Žibert, ki je bil tedaj tudi na čelu KPD Bazovica. Po statutu naj bi se sedež Zveze z vsakim mandatom selil v eno od prvih članic – Zagrebu naj bi tako sledil Split in potem znova Reka, vendar je, predvsem iz praktičnih razlogov, sedež zaenkrat ostal v Zagrebu, prav tako kot vodstvo, ki je enajsto leto v rokah Darka Šonca, predsednika zagrebškega Slovenskega doma in vodilnega predstavnika organiziranega delovanja slovenske narodne manjšine v RH.

Na Hrvaškem danes deluje enajst kulturnih društev (Zagreb, Karlovec, Reka, Lovran, Labin, Pulj, Zadar, Šibenik, Split, Dubrovnik in Osijek). Na nedavnih volitvah je bilo na pobudo društev izvoljenih devet svetov (Mesto Zagreb, Varaždinska, Splitsko-dalmatinska, Istrska in Primorsko-goranska županija, ter mesta: Umag, Pulj, Reka in Split) in enajst predstavnikov (Osiješko-baranjska, Zadrska, Dubrovniško-neretvanska in Karlovska županija; mesta: Samobor, Karlovec, Poreč, Zadar, Osijek, Varaždin in občina Cestica). M. M.

NESPREGLEDANO

Zapečateni počitniške hiše in apartmaji v lasti državljanov RS

V okviru prizadevanj za odpravo turističnega oddajanja na črno je Državni inšpektorat julija in avgusta v Primorsko-goranski županiji (večinoma na otoku Krku) in drugod zapečatil več počitniških hiš in stanovanj, med drugim tudi v lasti fizičnih in pravnih oseb iz RS, v katerih so bili nezakonito nastanjeni turisti, v glavnem iz RS.

Osnova za pečatenje, ki po novem traja najmanj 30 dni, je Zakon o gostinski dejavnosti, ki nastanitev sorodnikov in prijateljev omejuje na 15 oseb v sezoni, izjema so le člani ožje družine lastnika, to pa so zakonec, otroci, pastorki, posvojenci, starši in posvojitelji.

Slovenski lastniki so pogosto trjevali, da s kršitvijo predpisov, ki jih je stala najmanj 6.000 kun, niso bili seznanjeni. V prihodnje bodo za gostitev sorodnikov in prijateljev

morali pridobiti dovoljenje, apart-maje in hiše pa je mogoče tudi dati v zakup turistični agenciji. Tretja možnost je ustanovitev trgovskega društva ali obrti.

Informacija o številu zapečatenih objektov v lasti državljanov RS bo – po besedah višjega gospodarskega inšpektorja Državnega inšpektorata Območne enote Reka Stanislava Nusbauma – na vpogled po končani sezoni. Te dni so še preveč zasedeni.

M. M.

AKTUALNO

VOLITVE

Ustanovitvene seje svetov slovenske narodne manjšine

Mestne oblasti na Reki so že v začetku julija sklicale seje manjšinskih svetov, izvoljenih na junijskih volitvah, in tako znova upravičile laskavo oceno predstavnikov narodnih manjšin izpred dveh mesecev, da prednjačijo pri zagotavljanju manjšinskih pravic na Hrvaškem. Tokrat pa so prehiteli celo državo, saj so seje sklicale še pred sklepom vlade in javno objavo uradnih izidov manjšinskih volitev, ki so sicer sledili nekaj dni zatem.

Sicer pa so bila – enako kot o samih volitvah in tudi številnih vprašanjih v tem okviru – tudi pri legalnosti prve seje mnenja deljena, kar je potrdila tudi okrogla miza 16. julija v Zagrebu, organizirana na temo manjšinskih volitev in delovanja svetov. Predsednik ključnega telesa za manjšinsko politiko v državi, Sveta za narodne manj-

šine, dr. Aleksandar Tolnauer je ob tem poudaril, da bi morali volitve za manjšinske svete predpisati s posebnim volilnim zakonom. Temu v prid med drugim govori uradni podatek, da se je volitev udeležilo skupno le dobrih dvanajst odstotkov volivcev, posamezniki pa niso bili seznanjeni niti s potekom niti namenom volitev. Politolog Davor Gjenero pa meni, da bi veljalo manjšinske volitve poenostaviti in jih v prihodnje organizirati skupaj z lokalnimi, s čimer bi se povečala tudi udeležba.

Po podatkih agencije Puls, ki je predstavila izsledke raziskovanja o učinkovitosti kampanje za manjšinske volitve, ki je bila solidno ocenjena, zlasti v vrstah manjšin, je za veliko nezainteresiranost volivcev kriva predvsem politična apatija, poudarjajo pa, da bi v prihodnje kampanjo morali okrepiti in poskrbeti za dobro obveščenost o samih volitvah. V okviru projekta podpore svetom narodnih manjšin, ki poteka pod okriljem Delegacije Evropske komisije v RH in programa CARDS 2003, je julija izšel tudi izčrpen Priročnik za svete narodnih manjšin (Ljubomir Mikić, Mladen Ivanović), ki ga iskreno priporočamo vsem zainteresiranim, na vpogled pa je – enako kot tudi rezultati Pulsa – na spletni strani www.nacionalne-manjine.info.

Pisnega odgovora, zakaj volitve tokrat niso bile razpisane v lokalni enoti, kjer živi odstotek in pol manjšinskega prebivalstva, kar predvideva zakon, pa še nismo prejeli. To določilo je bilo upoštevano pri prvih volitvah 2003 oz. ponovljenih leto pozneje, v skladu s tem

je bil izvoljen tudi Svet slovenske narodne manjšine občine Lovran, ki pa je bil na letošnjih volitvah prezrt, a mu – po pisnem sklepu – mandat traja še leto dni (!). Oblasti so se tokrat očitno odločile za svojo presojo in pri razpisovanju volitev v manjših okoljih namesto enega upoštevale izpolnitev kar obeh zakonskih pogojev (1,5 % ali najmanj 200 pripadnikov narodne manjšine na območju občine in mesta).

M. M.

Priročnik za svete narodnih manjšin dosegljiv tudi na spletni strani www.nacionalne-manjine.info

Seja sveta na mestni ravni

Seje vseh svetov na Reki pa so kljub določenim nejasnostim le potekale in bile sklepčne, tudi seja sveta slovenske narodne manjšine 11. julija v mestni hiši in s kratkim dnevnim redom: z izvolitvijo novega vodstva in nadomestili stroškov za promocijo med volilno kampanjo. Seja sveta naj bi vodil najstarejši član/ica, a je to dolžnost na vsesplošno zadovoljstvo prevzela predstavnica mestnih oblasti, zadolžena za vprašanja narodnih manjšin, Verena Lelas-Turak. Na predlog doseďanjega predsednika sveta Milana Grlice je bilo novo vodstvo kmalu in soglasno javno izvoljeno: predsednica je Dušanka Gržeta, dokumentaristka na reškem Zavodu za spomeniško varstvo in aktivna članica KPD Bazovica, avtorica več razstav keramike in med drugim

pobudnica nekaterih projektov, kot je zbirka Slovenski prispevek županjski dediščini. Podpredsedniško funkcijo pa je tudi v tem mandatu obdržal Boris Rejec, dolgoletni član KPD Bazovica in nekdanji igravec v dramski skupini; njegovega talenta vodja dramske skupine Alojz Usenik nikakor ne more pozabiti. Na seji so člani sveta soglašali, da se dež tudi v prihodnje ostane v KPD Bazovica, seznanili pa so se še s sklepom vlade o nadomestilu stroškov za minulo volilno kampanjo, kar je sicer prepozno ponujena in tokrat neizrabljena možnost, a vsekakor dobrodošla finančna okrepitev: za izvoljene predstavnike narodnih manjšin je država namreč predvidela 1500 kn nadomestila za stroške volilne kampanje, enako vsoto – na člana – tudi za svete na županjski ravni, za mestne in občinske svete pa je namenila 1000 kn na člana.

Po kratki seji je bil govor še o letošnji prireditvi Etnosmotra 22. in 23. septembra na Reki.

M. M.

Stari člani novega sveta: Loredana Jurković, Marijana Travner, Marija Birk, Emica Udovič, Kristina Riman, Marjana Mirkovič in Boris Rejec. Foto: Milan Grlica.

Svet na županijski ravni

Po vladnem sklepu pa je 23. julija v prostorih Primorsko-goranske županije na Reki potekala tudi prva seja Sveta slovenske narodne manjšine PGŽ.

Na dnevnem redu je bila izvolitev (tokrat tajna) vodstva 25-članskega sveta: tudi v tem mandatu ga bo vodila urednica Kažipot, podpredsednica pa je postala tajnica KPD Bazovica Marijana Košuta. Med novimi člani sta Dušanka Gržeta in Vasja Simonič, sicer predsednika Sveta slovenske narodne manjšine za Mesto Reka oz. Občino Lovran. Sedež sveta bo tudi v prihodnje v Slovenskem domu na Reki, a zaradi zasedenosti dvorane ni bilo časa za druge teme. Predstavniki županije so spregovorili le o financiranju sveta in nakazani vsoti za nagrade članom sveta, vendar enotnega mnenja, kako te izplačevati, še ni.

Svet na županijski ravni. Foto: M.M.

Julija so potekale tudi seje svetov za Istrsko županijo (predsednik je znova Vinko Knez), Mesto Pulj (predsednica je Milena Krizmanič), Mesto Zagreb (vodstvo je obdržal Darko Šonc) in Splitsko-dalmatinsko županijo (predsednik je ostal Boštjan Kordiš).

Sveti, izvoljeni z manjšim številom članov, kot to predvideva Ustavni zakon o pravicah narodnih manjšin, a z nadpolovično večino, bodo po sklepu vlade z dne 2. avgusta vseeno konstituirani, zatem pa bodo razpisane dopolnilne volitve; to velja tudi za dva slovenska sveta: v Umagu in Varaždinski županiji (v prvem je izvoljenih 10 od predpisanih 15 članov – za raven mesta, v drugem pa 13 od možnih 25). Na sklic ustanovitvene seje po zakonskem roku pa čaka še svet na mestni ravni v Splitu, kjer bodo to, v soglasju obeh strani, storili po počitnicah.

M. M.

Vlada je storila najmanj, kar je lahko, samo da se je izognila kršenju zakonodaje, meni o organizaciji manjšinskih volitev predstavnik Delegacije Evropske komisije v RH Alfons Peeters, vodja projektov za človekove pravice, narodne manjšine, civilno družbo in razminiranje. Foto: Manjinski forum.

V Sloveniji 21. oktobra predsedniške volitve

Večina kandidatov je napovedala, da se bo za predsedniški stolček potegovala s podporo volivcev: zbrati morajo 5000 podpisov, za-

čeli so 20. avgusta, kandidaturo pa je treba vložiti do 26. septembra; to velja tudi za strankarske kandidate, ki morajo imeti podporo treh poslancev ali 3000 podpisov volivcev.

Kandidaturo s podporo volivcev so napovedali evropski poslanec Lojze Peterle, ki je potrebne podpise za nestrankarskega kandidata zbral v pičlih treh urah, podpirajo pa ga tri stranke: Slovenska demokratska stranka (SDS), Nova Slovenija (NSi) in Slovenska ljudska stranka (SLS); nekdanji guverner Banke Slovenije Mitja Gaspari ima podporo Liberalne demokracije Slovenije (LDS); nekdanji slovenski veleposlanik pri ZN Danilo Türk pa stranke Socialni demokrati (SD), Demokratične stranke upokojencev Slovenije (DeSUS) in samostojne poslanske skupine nekdanjih članov LDS, združenja Zares; samostojni kulturni delavec Artur Štern, podjetnika Marjan Beranič in Jože Andrejaš, upokojenec Pavel Premrl ter študent Matej Sedmak.

Med strankarskimi kandidati so predsednik Slovenske nacionalne stranke (SNS) Zmago Jelinčič, ki ima podporo treh poslancev, ter predsednika zunajparlamentarnih strank Darko Krajnc (Stranka mladih Slovenije) in Monika Piberl (Glas žensk Slovenije), ki bosta za vložitev kandidature potrebovala 3000 podpisov. Tudi predsednica YHD – Društva za teorijo in kulturo hendikepa Elena Pečarič bo morala zbrati 3000 podpisov, ki jih bo pomagala pridobiti zunajparlamentarna stranka Akacije.

Volilna kampanja se bo začela 21. septembra in prvič bo potekala po novih pravilih zakona o volilni in referendumski kampanji, po kate-

rem prve ni dovoljeno financirati s sredstvi iz proračuna in gospodarskih družb, v katerih ima država več kot četrtinski delež. Več: www.delo.si, www.rtvsllo.si, www.rvk.si.

M. M.

Volivci, ki so stalno ali začasno v tujini

Svojo podporo kandidatu lahko dajo tudi volivci, ki so v tujini, če njihov podpis na obrazcu potrdi uradna oseba diplomatsko-konzularnega predstavništva RS v tujini ali oseba, ki jo za potrjevanje identitete določi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve. Volivec tako izpolnjen obrazec podpore pošlje kandidatu ali njegovemu predstavniku. Informacije ob sredah (10.00–13.00).

M. M.

Lojze Peterle (notranjepolitične kompetence), Mitja Gaspari (ekonomija) in Danilo Türk (mednarodno prizorišče), vsi skupaj – po mnenju dr. Bogomirja Kovača (Mladina 32) – domala idealen predsedniški

kandidat. Foto: www.delo.si

Elena Pečarič: Prizadevam si za spoštovanje, zvestobo, poštenost ... In če tega ni – takrat še sreča, da ne morem skakati. Ker bi skakala do stropa! (Nedelo, 29. julija 2007). Foto: www.rtvsllo.si

Evropa kdaj? Schengen zapira ceste in mostove

Ob vstopu Slovenije na schengensko območje prihodnje leto bo zrušenih ali zaprtih 115 mostov in cest ob slovensko-hrvaški meji, po podatkih geodetskega zavoda RS dolgi 670 km, na kateri bo ostalo 60 mejnih prehodov. Mediji na Hrvaškem ob tem poudarjajo, da ne gre toliko za preprečevanje ilegalnega prehajanja meje, saj je npr. Kolpo zaradi nizke gladine mogoče brez težav prečkati na več mestih, ampak da bo nov sistem, ki vse bolj spominja na – v Evropi osovraženo – železno zaveso, predstavljal varstvo pred revščino in tistimi, ki še vsto(m)ijo v EU, v katero pa naj bi Hrvaška, kot zatrjuje vlada v Zagrebu, vstopila v prihodnjih letih. In čemu potem rušenje, se sprašujejo prebivalci na območju, ki je stoletja prepleteno z družinskimi in številnimi drugimi vezmi, in ki jim je meja že zdaj greni vsakdanje življenje.

V znamenje protesta proti nerazumnim odločitvam, ki do 1. januarja prihodnje leto med drugim predvidevajo tudi rušenje visečega mostu v naselju Čedanji, se je pred njim na protestnem shodu 19. avgusta zbrala skupina protestnikov, organizirana na pobudo Društva za šport, rekreacijo in turizem Kolpa (Kupa) iz Broda ob Kolpi in Turistično-športnega društva Kostel iz istoimenske slovenske vasi. Z napisi Mostove želimo graditi, ne pa rušiti, so želeli opozoriti pristojne ustanove v RS, RH in EU, naj znova preverijo sprejete sklepe, ki dodatno ogrožajo gospodarski, turistični in demografski razvoj krajev ob meji.

M. M.

Komentator reškega Novega lista Željko Raukar se pod naslovom Mostarski sindrom na – Kolpi sprašuje, koga moti, če Jože iz Turkov kosi travnik čez Kolpo ali če Tune iz Hrvatskega skoči na špricer k prijatelju v sto metrov oddaljeno Osilnico? Dodaja tudi, kaj se bo s porušeni mostovi zgodilo "jutri", ko bo Hrvaška v EU: ali se bodo v sodelovanju z RS in mednarodne javnosti, po vzoru Mostarja, gradili še "lepši in starejši" mostovi? Foto: Novi list (21. avgust 2007, Goranske šanse).

Dobrososedsko sodelovanje v Istri

BUZET

Notranjdržavna vprašanja ne bi smela oteževati stikov med sosedi, zlasti ne kakovosti življenja obmejnega prebivalstva, so menili župani sosednjih občin Slovenije in Hrvaške v Istri na srečanju v Buzetu.

Foto: Renco Kosinožić

Schengenski režim oz. čim bolj učinkovita prilagoditev novim predpisom in zmanjšanje števila maloobmejnih prehodov je bila skupaj z ukinitvijo meja po vstopu RH v EU (!) ena od tem tudi na sestanku istrskih obmejnih lokalnih oblasti v Buzetu 17. avgusta. Žu-

pani Buzeta, Buj, Umaga ter Kopra in Pirana so pohvalili medsebojno sodelovanje predvsem na področju infrastrukture, gospodarstva in turizma. To, česar ne rešijo državne strukture, moramo popravljati na lokalni ravni v prid prebivalstva ob meji, je po srečanju med drugim izjavil saborski poslanec Damir Kajin. Več: www.glasistre.hr, www.novilist.hr.

M. M.

Nova grobišča v Sloveniji

Julija so pri Mariboru odkrili prikrita grobišča iz časa po drugi svetovni vojni. Kot so pokazale preiskave, je na območju Tezna pri Mariboru večje povojno grobišče. Po pisanju mariborskega dnevnika Večer naj bi šlo za hrvaške vojaške, pripadnike domobranskih enot (vojske NDH), ki so bili po predaji na Pliberškem polju v Avstriji vrnjeni v takratno Jugoslavijo. Pokopani naj bi bili tudi črnogorski četniki, morda pa tudi ruski kozaki. Več: www.vecer.si, www.rtvsl.si

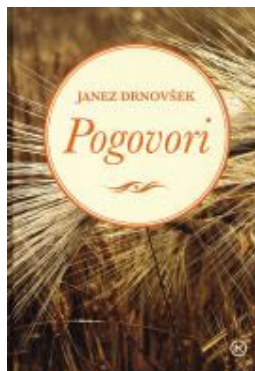
M. M.

Drnovškova prva tovrstna knjiga, Misli o življenju in zavedanju, je izšla maja lani in je bila doslej v Sloveniji prodana v več kot 15.500 izvodih; druga, Bistvo sveta, pa je izšla v več kot 5.500 izvodih.

M. M.

“Šteje le dejanska duhovnost, ki pa se začne s preseganjem sebičnosti. Takrat začnejo ljudje delati dobro. Čutijo povezanost in so sočutni.” Janez Drnovšek. Foto: EPA

Pogovori, naslovnica.

ZANIMIVOSTI

Pogovori Nova knjiga predsednika Drnovška

Predsednik RS Janez Drnovšek je napisal novo knjigo s področja duhovnosti, Pogovori, izšla pa je julija pri založbi Mladinska knjiga. V njej je zbral misli, ki pomagajo pri razumevanju smisla življenja, smrti, dobrote in usode, in jih povezal v dvanajst pogovorov, zapisanih na 150 straneh.

45 let od smrti arhitekta Maksa Fabianija

Letos mineva 45 let od smrti arhitekta, ki je Ljubljani podaril prve moderne stavbe in urbanistično zasnovano sodobnega mesta.

Maks Fabiani je zapustil obsežen arhitekturni in urbanistični opus, bil pa je tudi velik mislec, ki je svoja spoznanja strnil v knjigi *Acma – L'Anima del Mondo* (*Acma – Duša sveta*, 1946). V delu je izkazal svojo veliko navezanost na vzhodnjaško filozofijo življenja, po kateri je živel tudi sam in ki je po prepričanju številnih tudi bila vzrok Fabianijevega dolgega življenja.

Fabiani je oblikoval tudi stavbo Mladike, v kateri je danes Ministrstvo za zunanje zadeve RS, zgrajena pa je bila kot internat gojenkam dekliškega liceja, za katerega je finančna sredstva zagotovil znani reški Slovenec Josip Gorup. Foto: Arhitekturni vodnik/Aleksander Lužnik

Maks Fabiani je tako kot Jože Plečnik na Dunaju delal v delavnici avstrijskega prvaka secesije in utemeljitelja dunajske moderne arhitekture Otta Wagnerja. V obdobju, ko je deloval tudi kot profesor na dunajski tehniški šoli, ga je za osebnega svetovalca imenoval prestolonaslednik Franc Ferdinand, umorjen v atentatu leta 1914. Podobno kot Plečnik se je tudi Fabiani odpovedal verjetno bleščeči karieri v tedaj kulturno izredno pomembni evropski prestolnici in se vrnil v domovino. Ljubljanski župan Ivan Hribar mu je med popotresno ob-

novo slovenskega glavnega mesta zaupal načrtovanje urbanistične prenovе Ljubljane, kar je po nekaterih ocenah še danes najboljši urbanistični načrt mesta; bil naj bi celo boljši kot poznejši Plečnikov. Več: www.rtvsl.si

M. M.

Leta 2008 500. obletnica Trubarjevega rojstva

Primož Trubar, *Hišna Postila*. Prevod celotne Luthrove postile, zbirke nedeljskih prazničnih evangelijev. Gre za zadnje Trubarjevo delo, izredno lepo izdelan tisk, bogato opremljen z lesorezi. Iz: Zakladi Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani (str. 43).

V počastitev 500. obletnice rojstva Primoža Trubarja prihodnje leto je Zavod za kulturo in turizem Parnas iz Velikih Lašč začel pripravljati poseben program. Ta med drugim predvideva tudi razstavo Vsem Slovincem, ki se bo napotila po poteh, po katerih je hodil Trubar: z rodne Raščice je odšel najprej v šolo na Reko, nato v Trst, pa v Salzburg, Rothenburg nad Taubero, Kempten, Tuebingen, nazadnje pa v Derendingen; tam je tudi pokopan. Vmes je obiskal različne

kraje – Laško, Šentjernej, Ljubljano, Ribnico in druge. V sodelovanju s kulturnimi društvi Slovencev na Hrvaškem, v Italiji, Avstriji in Nemčiji ter preostalimi zainteresiranimi kulturnimi organizacijami in izobraževalnimi ustanovami bo razstava gostovala po nekaterih od teh krajev.

Spremljevalni program bo vključeval med drugim predavanje o Trubarju dolgoletnega vodnika na Trubarjevi domačiji Andreja Perhaja, zatem knjigoveško delavnico, filmski zapis in čudovite fotografije Trubarjevih krajev ter božajočo slovensko besedo, kar bo Slovenecem po svetu prineslo del domače pokrajine in jih v duhu povezala z rodno domovino, so med drugim zapisali organizatorji v povabilu društvu Bazovica, da se vključi v sodelovanje.

Razstavo pripravljajo sodelavci Trubarjeve domačije na Raščici, kjer zavod Parnas tudi sicer izvaja izobraževalne programe – knjigoveške delavnice, vezane na prvo slovensko knjigo, in drugo dogajanje, povezano z očetom prve slovenske knjige. Več: www.zavod-parnas.org

Primož Trubar

Trubar je ob težavah pri izbiri jezika ob nameri, da bo pisal verske in druge knjige za svoje "ljube Slovence", med drugim zapisal:

"Kedar ta slovenski jezik se povsod glih inu v eni viži ne govori - drigači govore z dostimi besedami Kranjci, drigači Korošci, drigači Štajerji inu Dolenci ter Bezjaki, drigači Krašovci inu Istrijani, drigači Krovati - obtu smo mi le-tu naše delu v kranjski jezik hoteli postaviti za dosti riči volo, nerveč pak, kir se nom zdi, de ta tih drugih dežel ludi tudi mogo zastopiti. Inu mi nesmo v le-timu našimu obračunu oli tolmačevanu lepih, gladkih, visokih, kunštlih, novih oli neznanih besed iskali, temuč te gmanjske kranjske preproste besede, katere vsaki do bri preprosti Slovenec lehku more zastopiti." Ta evangeli svetiga Matevža, 1555.

M. M.

UL med prvih 500 na svetu

Univerza v Ljubljani se je znova uvrstila med 500 najboljših univerz na svetu tudi po "šanghajski" lestvici, ki je zraven "Timesove" THES lestvice, na kateri UL zaseda 362. mesto, najbolj priznani način rangiranja univerz v svetovnem merilu. Sanghajski ocenjevalci so UL uvrstili v kakovostni razred med 402. in 508. mestom. Več: www.uni-lj.si

M. M.

POPRAVEK

Bralcem se opravičujemo za objavo o junijskem dogodku (MePZ KPD Bazovica na prireditvi Kanat pul Ronjgi), ki ga ni bilo. Odpovedan je bil namreč v zadnjem trenutku, urednica pa s tem ni bila seznanjena. V objavo je tako pomotoma šel predhodno – po programu – napisan uvod, poslan tudi lektorici.

M. M.

Kamniti steber v vasi Fara. Foto: M. M.

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb

Veleposlanik:
dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:
ponedeljek - petek od 09.00 do 12.00
tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,
faks: (01) 61 77 236,
el. pošta: vzg@mzz-dkp.gov.si

Konzularni oddelek:
tel.: (01) 63 11 014,

Konzularni dan na Reki:
Slovenski dom KPD Bazovica
Ul. Podpinjol 43:
Predvidoma 12. septembra 2007
10.00 - 13.00 in 16.00 - 18.00.

Številka je bila zaključena 24. avgusta 2007